

Brukerrepresentant? Ingen god idé

Som organisasjonsmenneske tviler jeg på at en brukerrepresentant i Psykologforeningens styre er det beste for brukerne.

TEKST

Tor Levin Hofgaard

PUBLISERT 5. desember 2013

PSY
KOL
OGI

Det er på tide at det kommer en brukerrepresentant inn i sentralstyret i Psykologforeningen, mente redaktør Bjørnar Olsen i septembernummeret Psykologtidsskriftet. Begrunnelsen var vår forpliktelse til å ivareta folkehelsen. Som profesjonsforening forvalter vi et samfunnsmandat, og derfor bør samfunnet (gjennom en bruker) få en plass i vårt styrende organ. Generalsekretæren i Mental helse var enig.

«Det vi trenger, er felles møteplasser der vi med utgangspunkt i vår ulike ekspertise kan snakke sammen»

Jeg deler fullt og helt redaktørens betraktninger om at Psykologforeningen må være i dialog med samfunnet for å kunne svare på profesjonens samfunnsmandat. De som har lest noe av det jeg har skrevet de siste seks årene, har forhåpentlig lagt merke til at mitt budskap hele tiden er at som profesjon blir vi uinteressante hvis vi ikke kontinuerlig er i dialog med, og svarer på, samfunnets behov. Da jeg ble valgt til president i 2007, var det på et program om samfunnsansvar, dialog og endring. Det er fortsatt mitt hovedprosjekt.

Derfor har jeg også tenkt mye på hvordan foreningen og profesjonen skal levendegjøre denne holdningen og visjonen. Jeg lytter gjerne til innspill om dette. Likevel mener jeg at en bruker i styret i Psykologforeningen dessverre ikke er noen god ide. Som organisasjonsmenneske tviler jeg på at det er det beste for brukerne.

Spørsmålet som raskt melder seg, er hvem «brukeren» er. Vi bygger vår organisasjon på representasjon. Hvem skal vi velge, og hvor skal brukeren velges fra? Fra én spesifikk brukerorganisasjon? Og i så fall hvilken? Skal foreningen lytte mest til «sin egen bruker», eller skal vi fortsatt lytte til brukerorganisasjonene? Hva om de er uenige? Hva om de deltar på samme møte i Helsedirektoratet, og har ulike meninger fordi de er lojale til ulike demokratisk fattede vedtak? Blir brukeren fra Psykologforeningen da troverdig? Om ikke – hva tjener det brukerne at denne personen sitter der?

Styret i Psykologforeningen har som sitt mål å realisere Psykologforeningens mål, vedtatt av Landsmøtet og nedfelt i vårt prinsippprogram, våre policydokumenter, våre høringsuttalelser og våre strategier. Mange av disse vedtakene er rettet mot samfunnet, men mange av dem har lite med pasienthverdagen å gjøre. Styret er likevel kollektivt ansvarlig for vedtak, og har personlig ansvar for økonomien i foreningen. Ethvert styremedlem forventes å være lojal til vedtak i vårt Landsmøte og i andre deler av foreningen.

Hadde jeg vært bruker, hadde jeg virkelig søkt å unngå å havne i en slik situasjon, og jeg ville følt meg låst til en lojalitetsplikt som raskt kunne føles trang og hemmende. Styreplassen kunne bli utfordrende slik ansatte erfaringskonsulenter opplever i helsetjenestene. På et brukerseminar hvor jeg deltok, arrangert av erfaringskompetanse.no, ble det nettopp påpekt at det ikke er uproblematisk når brukerne blir del av det systemet de skal utfordre, når de blir profesjonalisert og det oppstår doble lojaliteter. Bekymringen fra brukerforeningene har der vært at dette ville kunne ekskludere dem fra å bli lyttet til, og at erfaringskonsulentene skulle agere på vegne av brukerne uten den demokratiske tilknytningen og representativiteten som brukerorganisasjonene legger til rette for.

Det som er flott i Norge, er at vi har sterke brukerorganisasjoner. Det er bygget egne demokratiske organisasjoner som velger sine egne prioriteringer, satsinger og politiske mål som de bruker som en plattform for å påvirke samfunnet. På denne måten er de en tydelig stemme for brukerne. Og de fremstår som et ønsket og viktig korrektiv til politikere, myndigheter, helsetjenestene – og profesjonsforeninger.

Det vi trenger, er felles møteplasser der vi med utgangspunkt i vår ulike ekspertise kan snakke sammen. Brukerorganisasjonene som eksperter på brukere, vi som eksperter på psykologifaget. Vi vet at tverrfaglighet fungerer best når det skjer med utgangspunkt i en tydelig ekspertiseidentitet. Den kunnskapen mener jeg også må overføres til tverrfagligheten i møtet mellom brukere og profesjoner. En slik møteplass har vi allerede i Rådet for psykisk helse. Der er ulike brukerorganisasjoner, profesjonsorganisasjoner, universiteter og andre interesseorganisasjoner knyttet sammen. Å styrke denne organisasjonen mener jeg vil være en langt bedre investering enn en enkelt person i vårt sentralstyre – både for oss som profesjonsforening og for brukerne.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 50, nummer 12, 2013, side 1230

TEKST

Tor Levin Hofgaard, president i Norsk psykologforening